

प्रात्यक्षिक ४. कोहा (Koha) मुक्त प्रणाली आज्ञावली कार्यपुस्तिका

या विभागामध्ये आपण ग्रंथालयांमधून वापरल्या जाणाऱ्या मुक्त प्रणाली सॉफ्टवेअरची माहिती घेणार आहोत. ग्रंथालयांमध्ये संगणकीकरणाचा (Automation) वापर सन १९३० च्या दशकात पंच कार्डच्या वापराने सुरू झाला. १९६० च्या दशकामध्ये ग्रंथालयांमध्ये संगणक आणि ग्रंथालयीन यांचा प्रामुख्याने उपार्जन, तालिकीकरण आणि देव घेव या विभागांमध्ये वापर केला गेला. भारतामध्ये सन १९९५ पासून ग्रंथालयांमध्ये संगणकीकरणाचा वापर वेगाने होऊ लागला. आता जवळपास सर्व विशेष ग्रंथालये (Special Libraries) आणि शैक्षणिक ग्रंथालयांमध्ये ग्रंथालय सॉफ्टवेअरचा वापर (Integrated Library Software System) सुरू आहे.

ग्रंथालय व्यवस्थापन सॉफ्टवेअर (Library Management Software) : ग्रंथालयीन व्यवस्थापन सॉफ्टवेअर साधारणपणे दोन प्रकारांमध्ये विभागली जाते. ती खालीलप्रमाणे आहे.

१. व्यावसायिक ग्रंथालयीन प्रणाली आज्ञावली (Commercial) उदा., SLIM21, LIBSYS etc.
२. मुक्त स्रोत सॉफ्टवेअर e-Granthalaya, Koha, NewGenlib

या आज्ञावलीपैकी आपण Koha या मुक्त स्रोत ग्रंथालय व्यवस्थापन सॉफ्टवेअरचा अभ्यास करणार

आहोत. सदर मुक्त स्रोत सॉफ्टवेअर हे demo स्वरूपात इंटरनेटद्वारे उपलब्ध आहे, URL <https://koha-community.org/demo/> या लिंकला क्लिक करून Koha demo homepage उपलब्ध होईल.

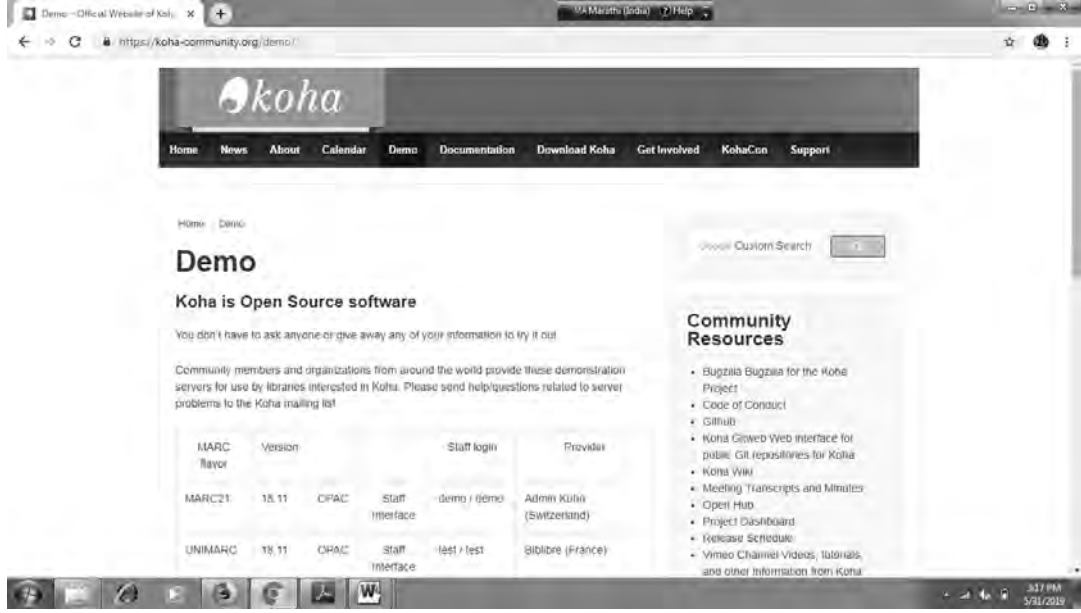
कोहा (Koha) : ग्रंथालय संगणकीकरण व माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञान या पाचव्या घटकामधील तात्त्विक प्रकरणामध्ये आपण ग्रंथालयीन संगणकीकरण तसेच मुक्त स्रोत सॉफ्टवेअर यांचा अभ्यास केला आहे. या कार्यपुस्तिकेमध्ये आपल्याला कोहा (Koha) या मुक्त स्रोत सॉफ्टवेअरच्या आधारे प्रात्यक्षिक करायचे आहे. त्याचा प्रमुख उद्देश विद्यार्थ्यांना प्रात्यक्षिकाद्वारे ग्रंथालयीन संगणकीकरण समजावून घेणे सुलभ होईल हा आहे. संगणकीय प्रात्यक्षिक ह्या विषयाची रूपरेखा समजावी याकरिता उपार्जन (Acquisition) प्रक्रिया आणि त्यातील घटक समजावून घेणे एवढे यामध्ये अंतर्भूत आहे (Acquisition Module).

पूर्वतयारी : कोहा (Koha) ही मुक्त स्रोत सॉफ्टवेअर असल्यामुळे याची प्रात्यक्षिक आवृत्ती (version) इंटरनेटद्वारे कोहा कम्युनिटीच्या संकेतस्थळावर (<https://koha-community.org/demo/>) उपलब्ध आहे. आपल्याला आपले उपार्जनाचे सर्व प्रात्यक्षिक या प्रात्यक्षिक आवृत्तीद्वारे (Demo version) पूर्ण करायचे आहे.

कोहा (Koha) प्रात्यक्षिक आवृत्ती (version) इंटरनेटद्वारे संकेत स्थळावरून उघडणे.

कोहा कम्युनिटीच्या संकेतस्थळावर जा, संकेतस्थळ पत्ता :

<https://koha-community.org/demo/>

login करणे

संकेतस्थळी गेल्यावर staff interface वापरून log in करायचे आहे , login करताना तेथे दिलेला staff login : demo आणि password : demo वापरा.

कोहा (Koha) प्रणालीचे home page उघडेल.

<http://koha.adminkuhn.ch:8080/>

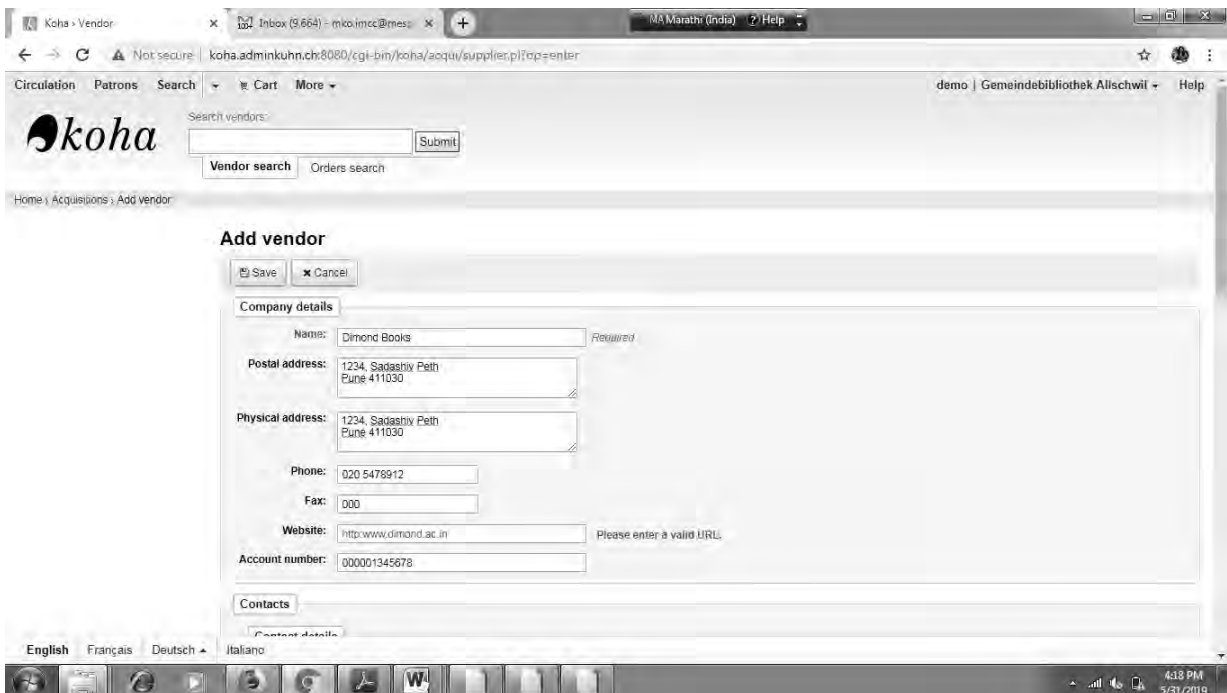
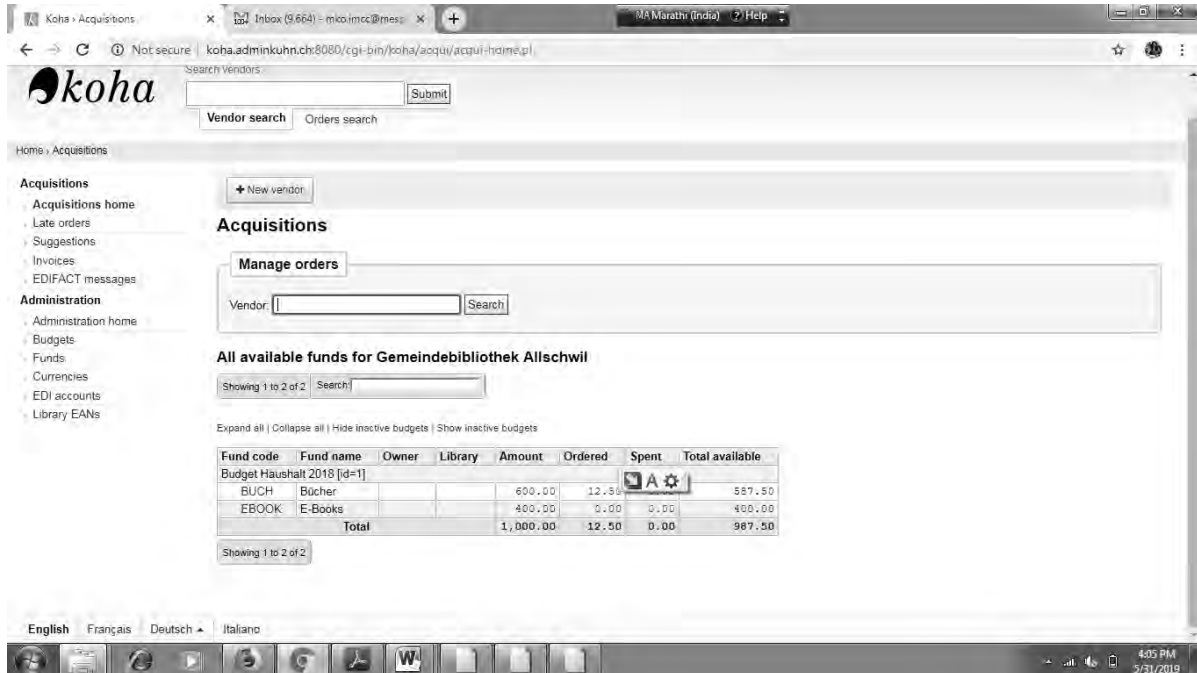
येथे असलेल्या विविध modules पैकी Acquisition module वर क्लिक करा, क्लिक केल्यानंतर Koha Acquisition module वर जात.

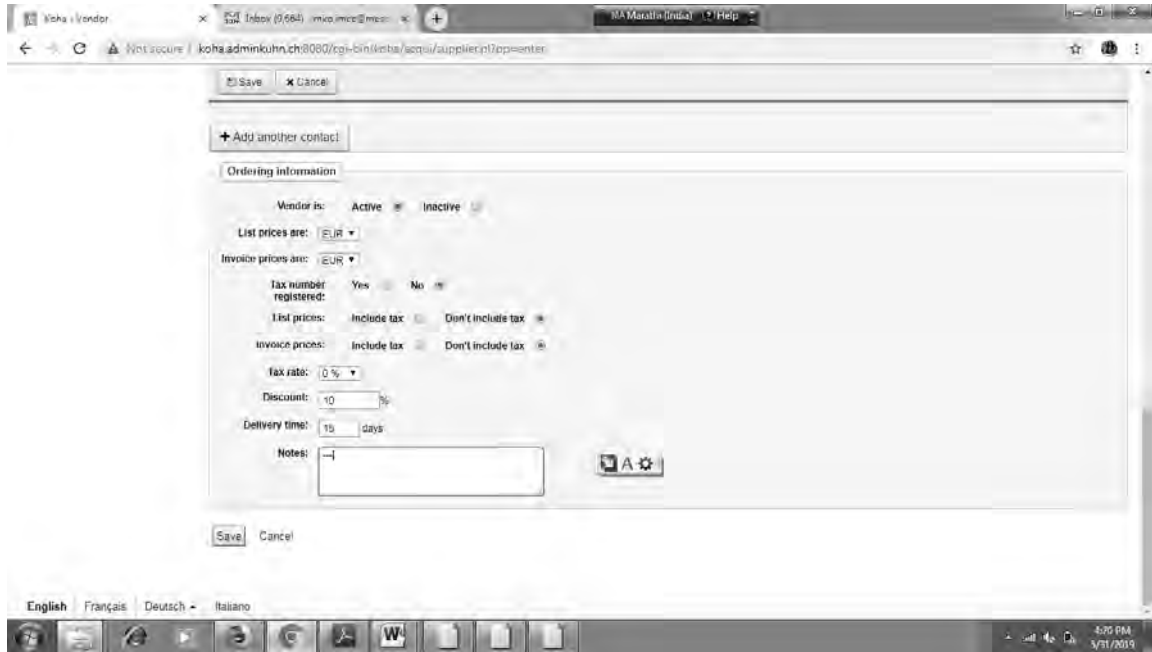
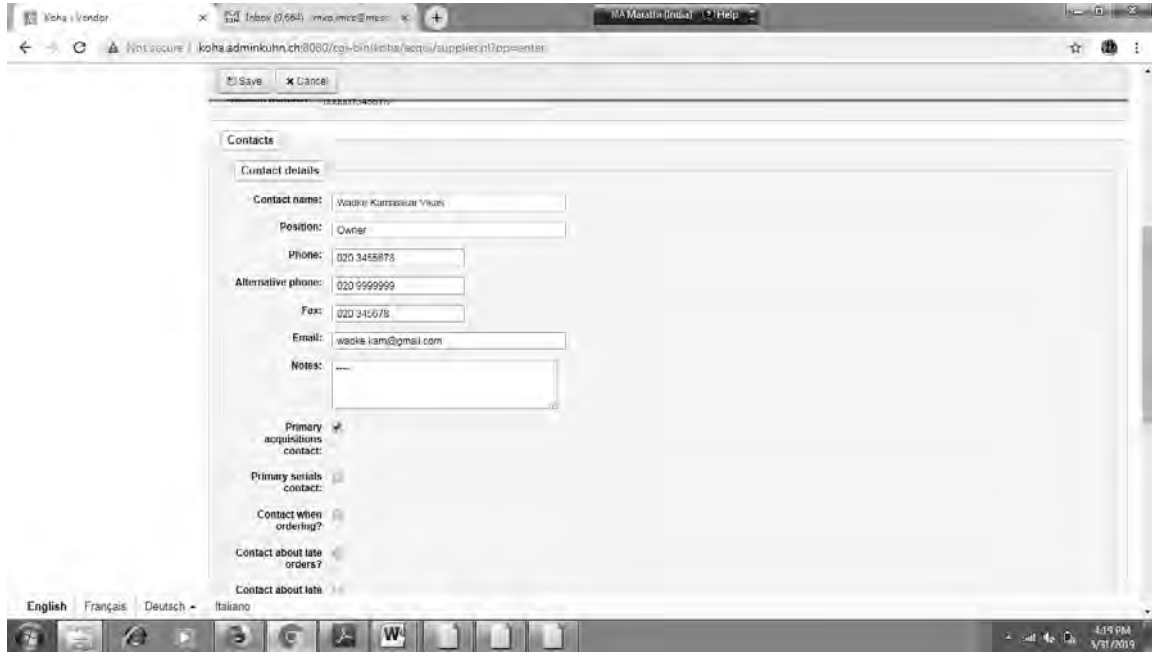
Koha-Acquisition Module :

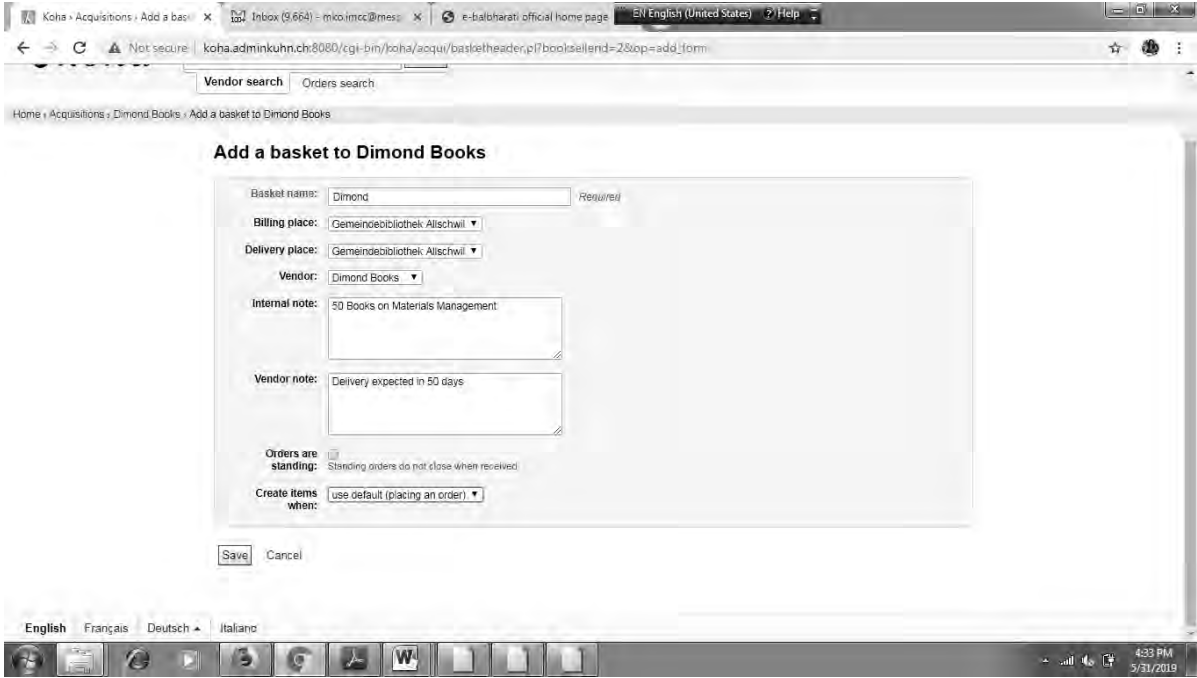
ग्रंथ उपार्जन करण्यापूर्वी आपल्याला ग्रंथ वितरकाची, ग्रंथविक्रेत्याची माहिती Koha-Acquisition Module मध्ये भरवायची आहे. उदा., Diamond

Book Agency, Varma Book Agency इत्यादी. अशा प्रकारच्या वितरकांची माहिती add vendor वर क्लिक करून त्या रकान्यांमध्ये भरावी. भरून झाल्यावर save करण्यात यावी.

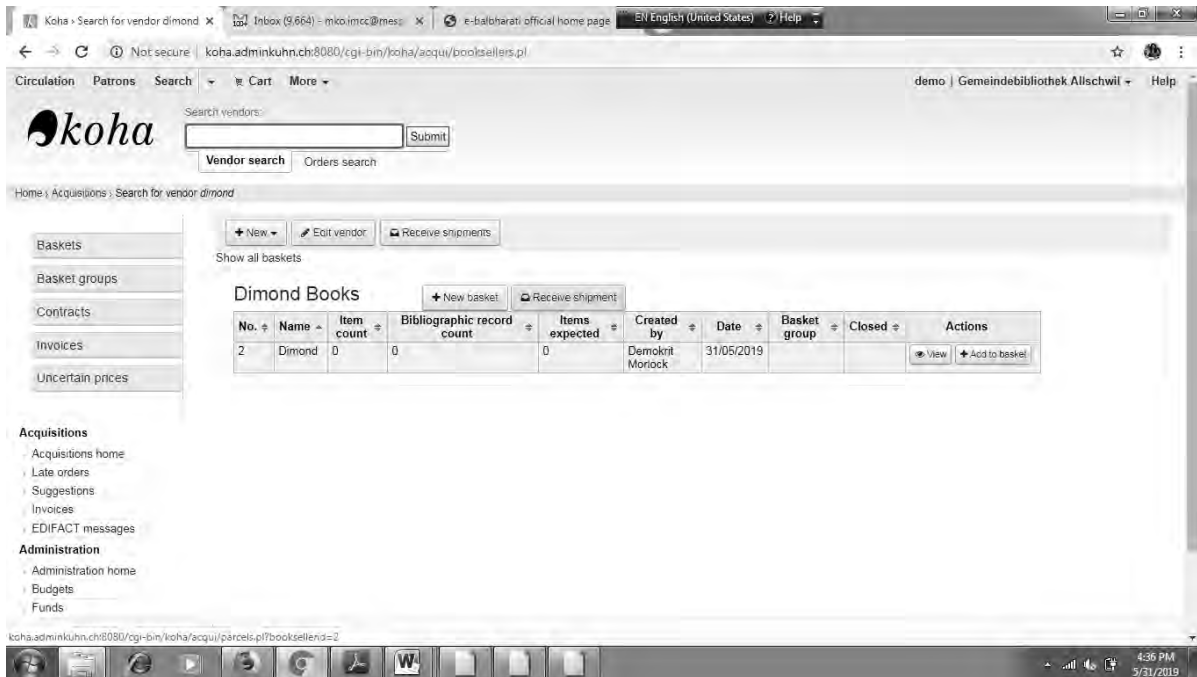
तुमच्या माहितीसाठी त्याचे स्क्रीन शॉट्स दिलेले आहेत, त्याचा आधार घेऊन योग्य ती माहिती भरून झाल्यानंतर save बटनावर क्लिक करा म्हणजे भरलेली माहिती save होईल.

त्यानंतर add केलेल्या वितरकाची/ग्रंथ विक्रेत्याची भरलेली माहिती acquisition home page वरून प्राप्त करावी.

या तीन रकान्यांमध्ये माहिती भरून झाल्यावर save करावी.

The screenshot shows the Koha library system interface. The browser address bar displays the URL: `koha.adminkuhn.ch:8080/cgi-bin/koha/acqui/bookseller.pl?booksellerid=2`. The page title is "Search for vendor 2". The interface includes a search bar with "Vendor search" and "Orders search" options. The main content area shows "Dimond Books" with a "+ New basket" button and "No pending baskets". The sidebar contains navigation links for Baskets, Basket groups, Contracts, Invoices, and Uncertain prices. The bottom of the page shows language options (English, Français, Deutsch, Italiano) and system icons.

वितरकासाठी बास्केट तयार करणे.

add basket ह्या पर्यायाला क्लिक करून ग्रंथ वितरकासाठी बास्केट तयार करावी.

The screenshot shows the Koha library system interface for the "Vendor Dimond Books" page. The browser address bar displays the URL: `koha.adminkuhn.ch:8080/cgi-bin/koha/acqui/supplier.pl?booksellerid=2`. The page title is "Dimond Books". The interface includes a search bar with "New", "Edit vendor", and "Receive shipments" options. The main content area is divided into sections: "Vendor details", "Contact", "Ordering information", and "Contract(s)".

Vendor details

Company name: Dimond Books
Postal address: 1234, Sadashiv Peth Pune 411030
Physical address: 1234, Sadashiv Peth Pune 411030
Phone: 020 5478912
Fax: 000
Website: <http://e-balharati.in/main/publicHome.aspx>
Account number: 00001345678

Contact

Wadke Kamalakar Vikas
Position: Owner
Phone: 020 3455678
Alternative phone: 020 9999999
Fax: 020 345678
Email: wadke.kam@gmail.com
Notes: ---
Primary acquisitions contact

Subscription details

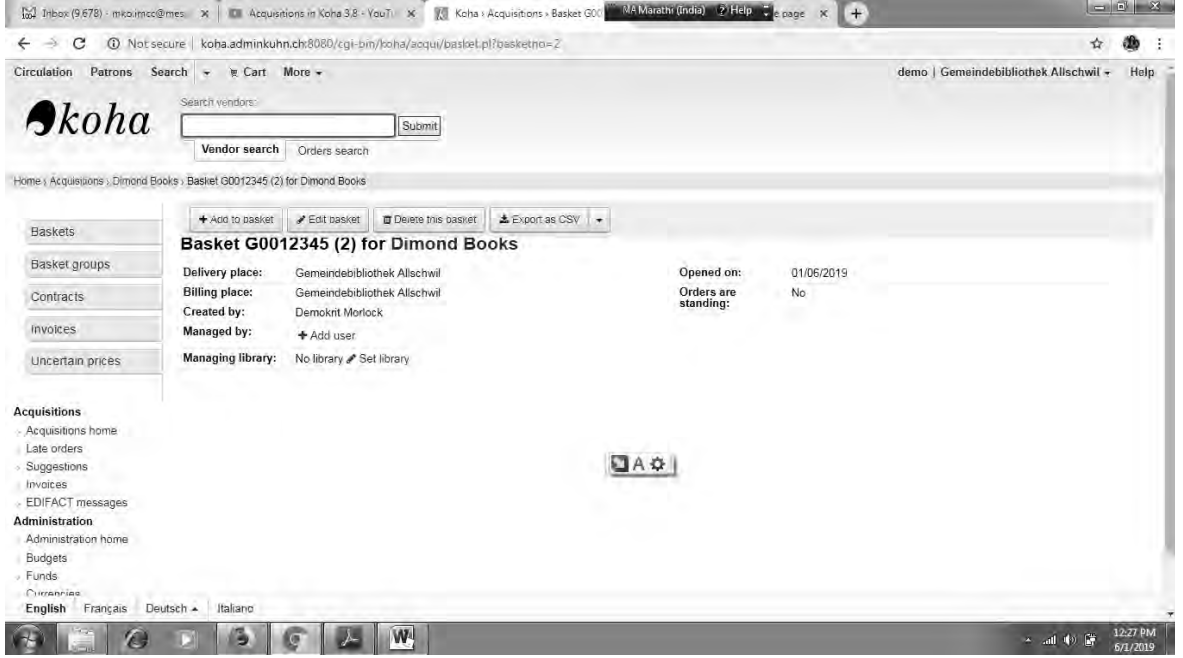
Number of subscriptions: 0

Ordering information

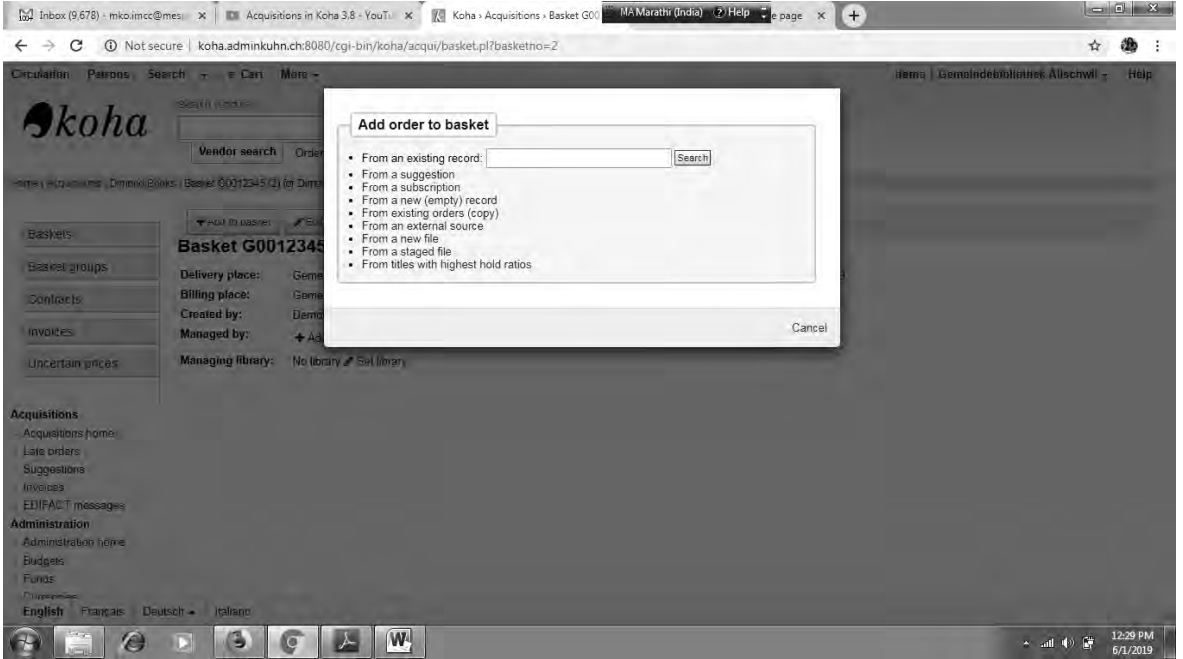
Vendor is: Active
List prices are: EUR
Invoice prices are: EUR
Discount: 10.0 %
Tax rate: 0 %
Delivery time: 15 days
Notes: ---

Contract(s)

Name	Description	Start date	End date	Actions
Dimond Books	Management Books	31/05/2019	02/06/2019	Edit Delete

यानंतर add to बास्केट वर क्लिक करा, जेणेकरून उपार्जनाचे विविध पर्याय उपलब्ध होतील. या पर्यायांपैकी आपल्याला From a new (Empty Record) हा पर्याय निवडायचा आहे. यावर क्लिक करा.

क्लिक केल्यावर आपल्याला ग्रंथ खरेदीसाठी नवीन order तयार करायची आहे.

Koha - Acquisitions - Basket 4 - x Inbox (9,778) - mko.imcc@mei - x Facebook - EN English (United States) - ? Help - Demo - Official Website of Ko...
Circulation Patrons Search Cart More demo | Gemeindebibliothek Allschwil Help
Search vendors:
Vendor search Orders search
Home - Acquisitions - Technical Books - Basket 4 - New order
Acquisitions
Acquisitions home
Late orders
Suggestions
Invoices
EDIFACT messages
Administration
Budgets
Funds
Currencies
EDI accounts
Library EANs
New order
Basket details
Managed by: Demokrit Morlock
Open on: 07/06/2019
Patrons
To notify on receiving: Add user
Catalog details
Title: [] Required
Author: []
Publisher: []
Edition: []
Publication year: []
ISBN: []
Series: []
English Français Deutsch Italiano
3:00 PM 6/7/2019

सदर रकान्यांमध्ये खाली दिलेल्या स्क्रीन शॉटचा आधार घेऊन तुम्ही निवडलेल्या ग्रंथांची माहिती भरा.

Koha - Acquisitions - Basket 4 - x Inbox (9,778) - mko.imcc@mei - x Facebook - EN English (United States) - ? Help - Demo - Official Website of Ko...
Acquisitions home
Late orders
Suggestions
Invoices
EDIFACT messages
Administration
Budgets
Funds
Currencies
EDI accounts
Library EANs
Basket details
Managed by: Demokrit Morlock
Open on: 07/06/2019
Patrons
To notify on receiving: Add user
Catalog details
Title: Marketing Management Required
Author: Doyle, Peter
Publisher: Wiley Publications
Edition: 2ND ED
Publication year: 2019
ISBN: 9780273693987
Series: 000
Item
No ACO framework, using default. You should create a framework with code ACO. The item framework would be used.
The autoBarcode system preference is set to incremental and items with blank barcodes will have barcodes generated upon save to database.
English Français Deutsch Italiano
3:02 PM 6/7/2019

एकाच शीर्षकाच्या जादा प्रती हव्या असल्यास त्या order करणे.

Add multiple items या बटणावर क्लिक करून आपल्याला हव्या असलेल्या प्रतींची संख्या भरून add करावे.

English Français Deutsch Italiano

खाली दिल्याप्रमाणे तुम्हाला प्रती add झालेल्या दिसतील.

English Français Deutsch Italiano

add झालेल्या ग्रंथांच्या अधिक रकान्यांची माहिती ही edit चा पर्याय क्लिक करून अधिकची माहिती भरू शकता. त्यानंतर accounting details भरा.

Accounting details

Quantity: Required

Fund: Required Show inactive

Currency:

Vendor price: (tax exclusive)

Uncertain price:

Tax rate:

Discount: %

Retail price: (adjusted for EUR, tax exclusive)

Replacement cost:

Budgeted cost: (tax exclusive)

Total: (budgeted cost * quantity)

Internal note:

Vendor note:

The 2 following fields are available for your own usage. They can be useful for statistical purposes:

Statistic 1:

Statistic 2:

English Français Deutsch Italiano

त्यानंतर बास्केट बंद करा.

Home | Acquisitions | Technical Books | Basket Popular2 (4) for Technical Books

Basket Popular2 (4) for Technical Books

Delivery place: Gemeindebibliothek Allschwil
 Billing place: Gemeindebibliothek Allschwil
 Created by: Demokrit Morlock
 Managed by:
 Managing library: No library

Opened on: 07/06/2019
 Orders are standing: No

Orders

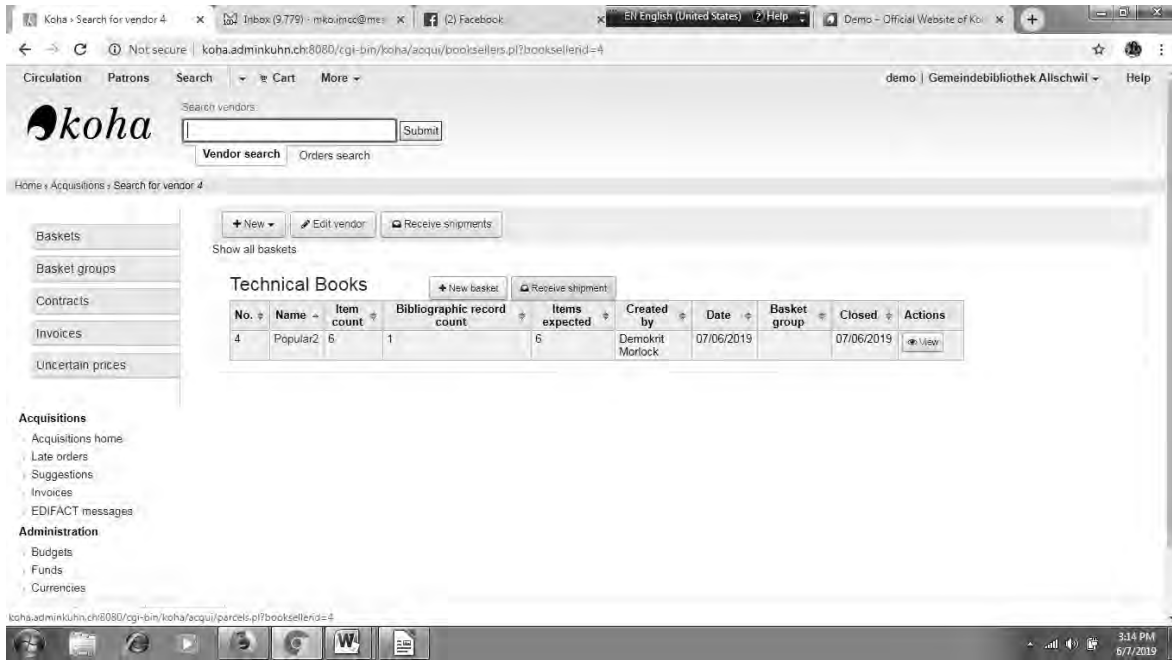
Showing 1 to 1 of 1 | Show 20 entries | First Previous Next Last | Search | Clear filter | Columns | Export

No.	Order	RRP tax exc.	acost tax exc.	Replacement price	Qty.	Total tax exc. (EUR)	GST %	GST	Fund	Supplier report	Modify	Cancel order
3	Marketing Management / 000 by Doyle, Peter - 9780273693967, Wiley Publications 2019, 2ND ED <input type="button" value="+ Add internal note"/> <input type="button" value="+ Add vendor note"/>	5,000.00	4,500.00	5,000.00	6	27,000.00	0	0.00	Bücher		Modify Transfer	Cancel order and delete catalog record
Total (GST 0)					6	27,000.00		0.00				
Total (EUR)					6	27,000.00		0.00				

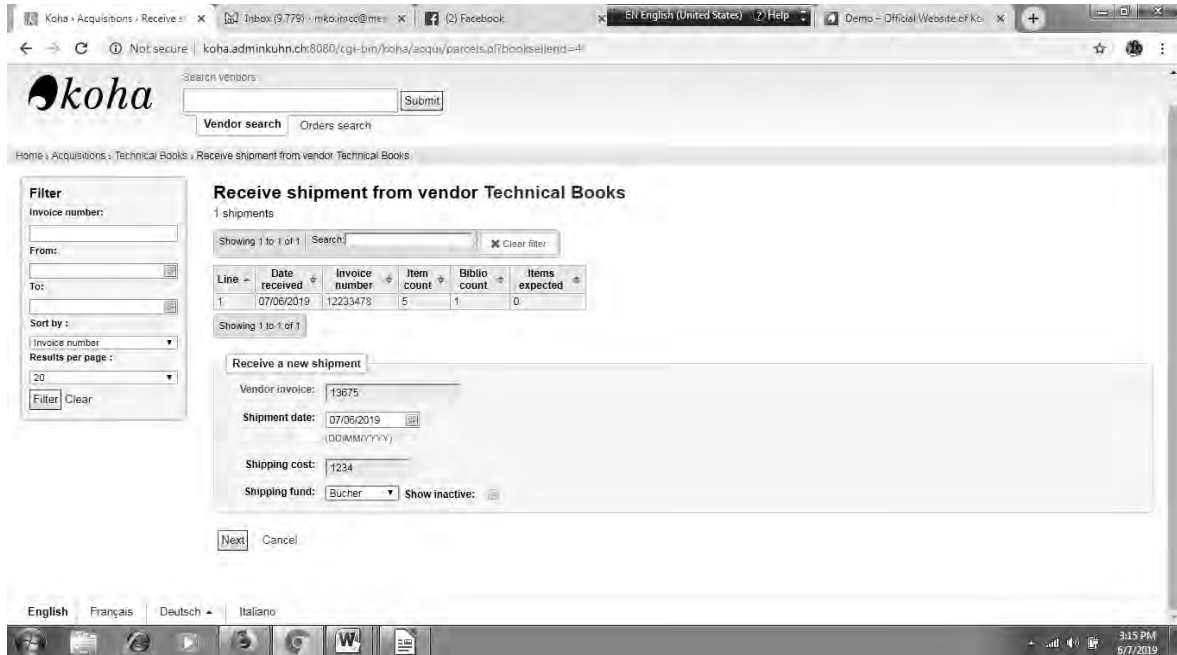
Showing 1 to 1 of 1 | First Previous Next Last

koha.admin.kuhn.ch:8080/cgi-bin/koha/acqui/basket.pl?Pop4:close&basketno=4&bookid=4

receive shipment वर क्लिक करा.

त्यानंतर receive shipment मध्ये आवश्यक ती बिलाची (invoice) माहिती भरा.

त्यानंतर finish receiving वर क्लिक करा. तुम्हांला Summary report मिळेल.

The screenshot shows the Koha acquisition demo module interface. The main heading is "Receipt summary for Technical Books [13675] on 07/06/2019". Below this, there is a section for "Pending orders" with a table of order details. The table has the following columns: Basket, Basket group, Order line, Summary, Replacement price, Quantity, Unit cost, Order cost, and Fund. The first row of the table shows a basket named "Popular2 (4)" with a replacement price of 5,000.00, a quantity of 6, a unit cost of 4,500.00, and an order cost of 27,000.00. The fund is listed as "Bücher". There are also links for "Receive", "Cancel order", and "Cancel order and catalog record".

सर्व माहिती भरून झाल्यावर तयार झालेल्या order चे प्रिंट mouse वर right क्लिक करून घ्या.

स्वाध्याय

- (१) कोणत्याही दोन ग्रंथ वितरकांची माहिती Koha acquisition demo module मध्ये भरा आणि त्याचा स्क्रीन शॉट घेऊन प्रिंट काढा.
- (२) कोणतेही १० ग्रंथ निवडून त्याची आवश्यक ती माहिती भरून ग्रंथ वितरकासाठी बास्केट तयार करून order तयार करा.

संदर्भ सूची (Bibliography)

1. Calhoun, K. (2014). *Exploring Digital Libraries: Foundations, Practice, Prospects*. London: Facet Publishing.
2. Chakraborti, M.L. (1987). *Bibliography in Theory and Practice*. Calcutta: World Press.
3. Chatterjee, Amitabh (1998). 'Indexing Languages : Features and types' in *Subject Indexing Systems : Concepts, methods and techniques*, Ed. by S.B. Ghosh and J.N. Satpathi. Calcutta : IASLIC.
4. Das, D. and Chatterjee, P. (2015). *Library Automation : An Overview*, *International Journal of Research in Library Science*. Vol. 1 (I), PP 1-7 OCLC.
5. Dutta, D. (1962). *Library Classification: Theory & Practice*. Nagpur: Western Book Depot.
6. Evans, G. E. (1976). *Management Techniques for Librarians*. New York: Academic Press.
7. Evans, W. & Baker, D. (2011). *Libraries and Society: Role, Responsibility and Future in an Age of Change*. Oxford: Chandos Publishing Ltd.
8. Guha, B. (1983). *Documentation and Information*. Calcutta : The World Press Pvt. Ltd.
9. Feather, J. & Sturges, P. (2003). *International Encyclopedia of Information and Library Science*. London: Routledge.
10. Hunt, R. & Shelley, J. (1983). *Computers and Commonsense*. London: Prentice Hall International.
11. Husain, S. (2004). *Library Classification: Facets and Analyses*. New Delhi: B.R. Publishing Corporation.
12. Hutchins, M. (1982). *Introduction to Reference Work* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
13. Joint Steering Committee for Revision of A.A.C.R. (2002). *Anglo-American Cataloguing Rules* (2nd ed.). Chicago: Chartered Institute of

Library and Information Professionals.

14. Katz, W. A. (2002). *Introduction to Reference Work: Reference Services* (8th ed.). Boston: McGraw-Hill.
15. Kaushik, S. K. (2012). *Dewey Decimal Classification: A Practical Manual of 23rd Edition*. New Delhi: Ess Ess Publications.
16. Kent, Allen (1997). *Encyclopedia of Library and Information Science*. New York: Marcel Dekkar. Vol. 19.
17. Kent, A. & Williams, J. G. (1988). *Encyclopedia of Computer Science and Technology*. Vol. 19. Florida: CRC Press.
18. Kent, A., Lancour, H. & Daily, J. E. (1968). *Encyclopedia of Library and Information Science*. New York: Marcel Dekker.
19. Khan, R. K., Chakrabarti, B. & Banerjee, S. (2004). *Reforming Reference: Guidelines for Librarian*. New Delhi: Mittal Publications.
20. Khanna, J. K. (1987). *Library and Society*. New Delhi: Ess Ess Publications.
21. Kresh, D. (2009). *The Whole Digital Library Handbook*. New Delhi: Indiana Publishing House.
22. Kumar, G. & Kumar, K. (1986). *Theory of Cataloguing*. New Delhi: Vikas Publishing House Private, Limited.
23. Kumar, K. (1987). *Library Administration and Management*. New Delhi: Vikas Publishing House Pvt. Ltd.
24. Kumar, K. (1991). *Theory of Classification*. New Delhi: Vikas Publishing House.
25. Kumar, K. (2009). *Reference Service* (5th ed.). New Delhi: Vikas Publishing House Pvt. Ltd.
26. Kumar, P. S. G. (2011). *Foundations of Library and Information Science* (1st ed.). New Delhi: B.R. Publishing Corporation.
27. Kumar, P. S. G. & Riaz, M. (1999). *Cataloguing: Theory and Practice*. New Delhi: S. Chand & Company Pvt. Ltd.
28. Mittal, R. L. (1973). *Library Administration Theory and Practice*. New Delhi: Metropolitan Book Co. P. Ltd.
29. Mukherjee, A. K. (1975). *Reference Work and its Tools* (3rd rev. ed.). Kolkata: World Press Private Ltd.
30. Narayana, G. J. (1991). *Library and Information Management*. New Delhi: Prentice-Hall of India Pvt. Ltd.
31. OCLC. *DDC 23 Summaries : History and Current use - OCLC*. Accessed at <https://www.OCLC.org>dewey>
32. Pal, S. K. & Sonker, B. P. (2013). Impact of ICT on Libraries: A Paradigm Change to Librarianship. In *Applications of ICT in Libraries*, Ed. by R.B. Khandare and B.G. Mukhyadal (pp. 67-76). Jalgaon: Atharva Publications.
33. Prytherch, R. (2012). *Harrod's Librarians' Glossary and Reference Book*. London: Ashgate Publishing, Ltd.
34. Rajaraman, V. (2007). *Introduction to Information Technology*. New Delhi: Prentice-Hall of India Pvt. Ltd.
35. Ranganathan, S. R. (1935). *Library Administration*. Madras: Madras Library Association.
36. Ranganathan, S. R. (1961). *Reference Service* (2nd ed.). Mumbai: Asia Publishing House.
37. Ranganathan, S. R. (2006). *The Five Laws of Library Science*. New Delhi: Ess Ess Publications.
38. Riaz, M. (1989). *A Manual of Practical Cataloguing*. New Delhi: Atlantic Publishers.
39. Rouse, Margaret (2005). *What is ICT ?* Accessed at <https://searchcio.techtarget.com/definition/ICT>
40. Satija, M. P. (2007). *The Theory and Practice of the Dewey Decimal Classification System*. Oxford: Chandos Publishing Ltd.
41. Sharma, C. K. & Singh, K. (2005). *Library Management*. New Delhi: Atlantic Publishers and Distributors.
42. Shera, J. H. (1970). *Sociological Foundations of Librarianship*. Bombay: Asia Publishing House.
43. Shores, Louis (1954). *Basic Reference Sources*. Chicago: American Library Association.
44. Simpson, J. A. (1982). *The Oxford English Dictionary*. Oxford: Clarendon Press.
45. UNESCO. (1978). *Unesco Public Library Manifesto*. Paris: Unesco.
46. UNESCO. *Information and Communication Technology*. Accessed at <http://uis.unesco.org/en/glossary-term/>
47. Wyer, J. I. (1930). *Reference Work: A Textbook for Students of Library Work and Librarians*. Chicago: American Library Association.
48. कुलकर्णी, व्ही.व्ही. (१९६०). ग्रंथालयीन व्यवस्थेची रूपरेखा. मुंबई: पॉप्युलर प्रकाशन.